

De peccato

qz timent qz vtilitati z statui aliorum de
pereat. ad quos magz inclinans ex affe/
ctatōe singulari. Remediū cōtra hoc qz
hō cōem amorē habeat ad oēs bonos.
et diligenter fugiat amorē singulare z
pūatum. z etiā oēm acceptatōem perso/
narū. z p suū amorē ad nullū se inclinet
nisi inquantū hoc ad eternā beatitudi/
nem dirigere z iuuare poterit. qz p h ex/
cludet omne odiū qd se occultare consue/
uit sub simulata spe fide dilectōis frat/
ne. Tertio inuidia occultat se sub spece
falsi amoris p̄tendētis salutē pximi. qd
apparet maxime in illis q sub ficta spe/
cie amoris humane salutē alijs inuidēt
de bonis sibi diuinitus p̄cessis asseren/
tes q hoc ideo faciūt qz talia bona salu/
ti eoz nō expediāt. z tñ nō mouentur ex
amore ad hoc: s plus ex fomite odij vel
rancoris. Et ista inuidia sic expellit. q
homo sinceriter desideret qz qlibet ali/
possit vti bonis sibi diuinitus p̄cessis ad
laudē dei z p sue salutis augmēto. z sp
p̄sumere meliora de pximo q̄ de seipō.

De ira

Tercio vidēdū est de tercio vi/
cio capitali qd est ira. que fm
Aug. nihil est nisi vlascēdi li/
bido. **A**d detestatio/
nē vero ire p̄moyalere p̄nt p̄ba sacre scri/
pture q nobis dissuadent illā. vñ Sen.
xlv. Dixit ioseph fratribz suis redeūtibz
ad patrē suū. ne irascamini in via. Sic
z nos frēs sumus in via ad patrē nostz
celestē singul diebus dietā vnaz facim?
cū sumus in grā. ergo nō debemus ira/
sci. Vñ Eccl. vij. Nescis velox ad irascē
dum. vñ Jaco. i. Sit aut oīs hō velox
ad audiēdum: tardus ad loq̄ndum z tar/
dus ad iram. Secdo p̄t valē ad detesta/
tōem huius vicij. s. iresi oñdatur q̄ntū ira
displiceat deo. Primo qz hospitū eius
multū turbat Vñ ad Eph. iij. Nolite
p̄tristare sp̄m̄scm. Greg. Duz ira aīn

pulsat sp̄m̄scō suam hereditatē turbat.
imo quādoqz patrē z filiū z sp̄m̄scm de
hospitio expellit. z diabolū introducūt.
sicut in pace factus est locus dei: sic in ira
dyaboli. Itē hīmaginē eius in templo
dissipat: z diabolū loco eius ponit Vñ
sup illud Job. v. Virū iustuz interfecit
iracūdia. dicit glo. Hāsuetudo hīma/
ginē dei in nobis seruat q̄ sp̄ est tranq̄/
la. s. ira dissipat q̄ multis p̄turibz p̄uat.
Qz aut multū displiceat deo cū hīma/
go eius in hoīe dissipat ostendī potest
p hoc. dicit Aug. sup ps. In ciuitate
tua hīmagines ipsoz ad nihilū rediges
Verito inq̄t hīmaginē ipsoz ad nihilū
rediget deus in celesti ciuitate. qz ipsi in
sua terrestri ciuitate hīmaginē ei? ad ni/
hilū redigerūt Et etiā p hoc qz tān peccatū
reputaret si aliqs hīmaginē cruci/
fixi in eccia dissiparet z ydolū alicui? de
monis p ipso poneret. Itē qz nullū vi/
ciū magis p̄temnit deū qz ira. hoc viciū
apte se contra deū erigit. Vñ Job. xv.
Lucurrit aduersus eū erecto collo Hō
iratus ipm̄ deū cōtumelijs afficit: z niti/
tur spuere in faciē eius Insup iracūdia
aufert deo dominiū suū. z diabolū facit
dñari ibi. z hoc fit dñ vindictā sibi vsur/
pat quā deus sibi soli retinuit. Deut.
xxxij. Dea est vltioz ego retribuā Ter/
tio valet ad detestatioem huius vicij qz h
viciūz valde placet diabolo. Primo qz
valde potens est ad impugnatōem ho/
minū z destructōez. qz p iram multū do/
minat diabolus in hoīe. Nō eīn timet
hō iratus facere qd diabolus p̄cipit ei.
quantūcūqz magnū peccatū sit: nō pat
vixori: nō parit filio. immo hō iracūdia
deo z matri eius nō parit: z sanctis in ce/
lo qn eos afficiat contumelijs. Itē placet
ira diabolo. qz hoc peccō lucrat diabolo
plures hoīes. qn̄z totā domū vel vnam
villā vel vnā patriā hō iracūdia puo/
cat ad iracūdiam. vñ Prouer. xix. Fra/
cūdia puocat rixas. qz aut paties ē mī/
tigat suscitatas. Vñ iracundus potest

dia filius diaboli et ei⁹ voluntate nititur
 adimplere. **U**n Johis. 8. Vos ex pte di
 abolo estis: et voluntate ei⁹ vultis pfcere.
 voluntas aut diaboli est iracund⁹ h vi
 uat cu suis in discordia in mudo sic ipse
 viuit cu suis in inferno. **Q**uarto valz
 ad derestatoem hoc q ira nocet ipi ho
 multu. Primo nocet in corpe qd debili
 tatur. vt pz qz ho iracund⁹ erit pallid⁹
 in facie. et qnqz trāsmutat in toto corpe:
 ita q qnqz p duos vt tres dies nūqz p i
 regaliter vires suas recuperare. Item mi
 nuit dies et vitam ipius homis. **U**nde
Eccl. 30. Zelus et iracundia minuunt dies
 hoc patet in cane q est aial iracundū. et
 ideo breuis vite. Item execat homines
 in ratione. **U**nde catho. Ira impedit
 aīm: ne possit cernere verū. Ipse em dia
 bol⁹ filius est coruo qui venies ad cada
 uer pmo curat ad oculū: Sic diabol⁹
 vult hoīem pmo p iram execare. scies
 q postea pcapitare possit eum in fouea
 peccati ad voluntate suam. **U**nde in vi
 raspatrum dixit quidam senior. **Q**uan
 do operiunt oculi aialis tunc circuit ad
 molēdum: alioquin non ambulat i cir
 cuituz mole. Sic diabolus si operuerit
 oculos mētis p iracundia: i oīme peccatū
 hoīem postmodū leuiter pñciat. vñ ira
 cundia est ianua oīm viciōū. **Q**uinto va
 let ad derestatoem hui⁹ vicij h q ira no
 cet aīe oīa bona ei auferēdo et oīa mala
 ei introducēdo. **Q**ui irascit pmo cap⁹
 tenet a diabolo. et scire debz: q diabol⁹
 morte ei⁹ sicut sp et affectat. **V**ira isania
 iracundoz pz ex h q nō hnt nisi amaritu
 dinē. et illā pponit doz ei⁹ regno. qz p
 iracundia pdnt suas pps aias Sic pa
 riētes seipos suāt: sic impatiētes seipos
 pdunt. **U**nde in euange. In patientia
 vestra possidebit⁹ animas vestras. **U**n
 de etiam Salomon puer. 19. **Q**ui ipa
 tiēs est sustinebit dānū. scz nō solū corpis
 h etia aīe. **U**n exēplū Legit q qdā vir
 go fuit mltū casta. et insup habuit plura
 bona exercitia in se: h erat valde iracun⁹

da et impatiēs. **T**ūc āgel⁹ missus ad eā
 dixit. Impatiētia tua impedit salutem
 tuā. et mortificat oīa bona opa tua. et si
 si te emēdaueris in futuro. eternalit dā
 naberis. **Q**ue ex verbis angeli cōpūcta
 se emēdauit. et postmodū vitā in bono fi
 niuit. **I**ra octo mōis cōmittit⁹:

Equit declaratio illi⁹ qndo ira
B est bona et licita: et qn peccatum
 veniale. et qn peccatum mortale.

Pro quo sciēdū q ira octo mōis fit. p
 mo sup peccatū ppriū. et sup pctm pxi
 sez q homo irascit in h q de⁹ offenditur
 et talis ira est bona et licita et laudabilis
Un ps. Irascimī et nolite peccare. **U**n
Eccl. 7. Melior est ira risu: qz p tristitiā
 amvultus corrigit⁹ et anim⁹ delinquentis
 qz qlibet debet corrigere et amonē frat
 na dilcōe delinquentes qz ad h tenet ql
 bet sub pcepto. **C**ōtra qd faciūt adula
 tores q ridēt et laudāt mala i pxiis: q itz
 h honorē deī et salutē aīaz. **E**t tales fa
 ciūt septiciēpes oīm illoz maloz q in pxi
 mis adulādo laudāt. **E**t tales adularo
 res sūt precones diaboli. quia ligāt pec
 catores et malefactores in peccatis suis
 cū adulationibz suis. sicut precones mū
 dilgāt malefactores tradēdo eos iudi
 ci. **U**n brūs aug⁹: Adulantium lingue
 ligant homīes in peccatis. delectat em
 ea facere in quibus nō solū non metuit
 reprehēsoz: sed etiā laudatur opator. er
 go quilibet christian⁹ vindicare debet i
 turias dei. et proprias patienter sustinere
 exemplo christi qui ementes et venden
 tes eiecit de templo. qz hoc fuit in iniurē
 am sui patris celestis. sed proprias iniu
 rias sibi a iudeis factas patienter susti
 nuit. et tanqz agnus mansuetus obmutu
 it. **I**tem exemplū habemus d hoc i mo
 yse q debem⁹ vindicare iniurias dei q
 ppter idolatriam quā filij israel fecerūt
 cum vitulū cōflatilem adorauerūt: et cir
 ca eum chorusauerūt. occidit cū filijs leu
 de populo israel viginti tria milia hoīm
 et hoc est signum q sunt filij dei qui non

De peccato

possunt sustinere iniuriam dei. Sed illi non curant dei iniuriam qui in domibus suis permittunt deum omnipotentem blasphemare: et lufos ludere. et potatores inebriari. et fornicatores luxuriari. et in superchorizantes permittunt chorizare sic de alijs. Et hoc ideo permittunt. quia lucrum temporale inde acquirunt. et tale lucrum deo et proprie salutis proponunt. ergo tales hoc ostendunt se esse filios diaboli. et non dei. Quis enim fidelis filius posset sustinere equanimiter iniuriam sui dilecti patris quin hoc tradideret et impediret quantum posset. sic similiter est de deo et filijs dei. ergo irasci super propria peccata et aliena peccata. et vindicare iniuriam dei. et quod ipse homo non proficit in bona vita sicut ceteri homines. talis ira est bona et laudabilis et nullum peccatum. Dicit enim Bonaventura de ordine fratrum minorum. quod affectus ire datus est homini: ut irascatur vicij et malis suggestionibus. sic quod non patitur se trahi in consensu peccati. et ut irascatur dei iniurias et transgressiones iusticie. Sic legimus christum iratum fuisse phariseis: et alijs non recte agentibus. Et similiter hoc idem legitur de alijs pluribus sanctis. et sic hec iravocatur zelus iusticie. Secundo est quedam ira subita. et sine ratione deliberationis que ventralis est: quod in aliquibus hominibus ignis ire cito accenditur et cito remittitur. et in aliquibus tardius accenditur et tardius extinguitur et illi peiores sunt peioribus. unde Augustinus. Melior est qui cuius ira sepe repletur tamen festinat quod sibi remittat ille: cui se fecisse cognoscit iniuriam: quam qui tardius irascitur. et ad veniam petendam tardius inclinatur. Unde etiam Hieronymus super epistolam ad titum. Neque vero qui aliquando irascitur iracundus est: sed ille dicitur iracundus qui crebro hac passionem superatur. Ergo si quis ex surprisone commovebitur. et quanto ratio hoc advertit: tunc hoc expellat. et sic solum peccat ventraliter. Tertio cum quis irascitur: et in modico seculum vindicare quis etiam

bene possit se in magno vindicare tamen nollet facere: tunc talis ira et commotio propter peccatam vindicte potest solum esse peccatum veniale: sicut trahere puerum per crines. et sic de alijs. Quarto cum quis irascitur in seipso: et impatiens efficitur: et tamen in nobis vult illam iracundiam vindicare: nec probo nec factio. Et hoc idem quandoque contingit ex naturali commotione quod homo in seipso commotus est. et tamen illam iram non vult producere ad effectum. et sic talis ira etiam potest esse peccatum veniale. Item Lasiodorus. Ventralis ira est que non ducit ad effectum. Quinto cum quis irascitur cum deliberatione et cum consensu rationis: et in animo cogitat quomodo se posset vindicare: licet hoc non ostendat. et talis ira deliberata est peccatum mortale. Et talis sic irascens: reus erit iudicio. Unde Bartholomaeus. Omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Talis enim ad iudicium dei citabatur: et qualiter illud preceptum. Diliges proximum tuum sicut teipsum servaverit: requiratur. Quomodo tunc respondebit iracundus homo qui sepius et frequenter mala cogitavit aduersus proximum. et deliberato animo affectavit vindictam super proximo. Et talis quod dicitur sic stat in tali ira et rancore quod gerit in corde contra proximum: tunc semper est in statu damnationis. Unde propheta. In tempore vindicte disperdet te. Item alibi legitur per prophetam. Ecce. 28. Qui vindicari vult. a deo inueniet vindictam. Sexto quando ira non solum in corde retinetur: sed etiam per signa exteriora ostenditur. Signa autem huiusmodi sunt illa. scilicet non loqui: facies auertere a proximo vel eum toruovultu respicere: et quando ei obviare debet: tunc ad aliam plateam vadit vel oculos inclinat: ne eum respiciat et sic de alijs: talis reus erit consilio. Ergo dicitur Bartholomaeus. Qui autem dixerit fratri suo racha. Racha finem Remigium est interiectio indignantis. ut cum diceretur a dolente heu. et a cadente heu. Locus illi qui trinitas

eis est q̄ eadem mensura remetietur eis
 id est sicut ip̄i proximis suis signa ire oñ
 derunt: sic christus et beata virgo maria
 et omnes sancti et omnes angeli ostēder̄ eis
 etiam signa ire et indignationis. Christ⁹
 ostēdet eis iram suam: q̄ nunq̄ eum le-
 tevi debunt. et q̄ nunq̄ miserabitur eoz
 nec liberabit eos a penis: etiam si omnes
 sancti orarent pro eis: Hieremie. 7. No-
 li orare p̄ populo hoc: nec assumas lau-
 dem pro eis. id est oratōem. quia nō ex-
 audiam te. Signum ire beate marie et
 sanctorum est. q̄ nunq̄ aliquod suffra-
 giū eis faciunt. Exemplum de diuite
 qui petiuit guttam aque: et non obtinu-
 it Signum ire sanctorum angeloz est
 q̄ in iudicio exhibunt angeli. et seperabūt
 malos de medio iustoz. et mittēt eos
 in caminuz ignis. ibi erit fletus et stridor
 dentium. ¶ Septimo quādo ira nō so-
 lum ostenditur signis. sed etiam exp̄mi-
 tur verbis maliciosis et vituperijs. et tal-
 erit reus gehenne ignis. Unde Barth
 1. Qui aut̄ dixerit fratri suo fatue: reus
 erit gehenne ignis. Circa quod querit̄
 verum cōtumelia vel iurium sit pecca-
 catū mortale. Respōdeo s̄z tho. sc̄da se.
 q. 72. Proprie per se vtrūq̄ est peccatū
 mortale nō minus q̄ furtum vel rapina
 non em̄ homo minus amat honorē suū
 q̄ rem possessam. Ergo sicut est pecca-
 tum mortale furtū vel rapinā cōmittere
 sic et p̄cio iurium dicē. Differt aut̄ contu-
 meliosa rēsentat̄ p̄rie defect⁹ culpe. s̄
 p̄ iurium rēsentat̄ gñalit̄ q̄cūq̄ defect⁹
 siue culpe siue pene. Vñ si q̄s alicui di-
 cat iniuriose eū esse eccl̄. iurium q̄dē dic̄
 s̄ nō iurium. Si aut̄ dicat q̄ sit fur: n̄
 solū iurium: s̄ et iurium infert. sepe tñ
 vñ p̄ altero ponit. Itē q̄nt an liceat
 causa correctionis iurium dicere. Respō-
 deo s̄m tho. sc̄da sc̄de. q. 72. Sicut licet
 eū est aliquē vberare vñ in rebz dānifica-
 re causa disciplie: sic etiaz p̄t aliq̄s alteri
 quem corrigere debet aliquod verbum

conuictiosum dicere Et hoc modo domi-
 nus vocauit discipulos suos stultos. vt
 habetur Luc. vltimo dicens. O stultes
 et tardi ad credendū. Et ap̄ls ad Gal.
 iij. dicens. O insensati galathe. tamen
 sicut dicit beatus Augustinus. Nisi ex
 magna necessitate obiurgatōes sunt ad-
 hibēde in quibz nō vt nob. s̄ vt dñō fuit
 atur insistem⁹. s̄ valde necessaria est di-
 scretio vt hō moderate talibz vberat̄
 q̄ possit esse tā graue iurium q̄ p̄ vberat̄
 incaute. plati auferret honorē ei⁹ contra
 quē pferēt: et tūc possit hō peccatē mor-
 talit̄: etiā si nō intēderet de honoratōe
 alteri⁹. Sicut si q̄s incaute alium ex lu-
 do pcutiens grauit̄ lederet et vulnera-
 ret non excusaretur a peccō mortali. sic et
 hic. Itē querit̄ vtrū hō cōtumelias sibi il-
 las debeat sustinere. Rñdeo s̄m bñm
 Tho. vbi. s̄. sicut in alijs iniurijs: sic et
 in verbis contumeliosis tenemur h̄c aīm
 p̄paratū ad toleratiā si expectans fuerit
 Quis tñ oportet vt contumeliaz repella-
 mus p̄pter duo. Primo q̄dem p̄pter bo-
 num eius q̄ contumeliā infert vt videlicet
 ei⁹ audaciā rep̄mam⁹: vt d̄ cetero talia
 nō accēptet. Sc̄do p̄pter bonū multoz q̄
 rñ p̄fect⁹ p̄ contumelias nobis illatas im-
 pedit. Sciendū aut̄ q̄ si ille erit reus ge-
 henne ignis qui dicit fratri suo fatue eū
 confundēdo. q̄d tūc erit ille q̄ d̄t. primo
 suo fur. latro. neq̄. adulter. et h̄ cum cla-
 more: vt ab alijs audiat: et corā eis sic cō-
 fundat. Et iusticia dei req̄rit h̄ q̄ eadē
 mēsurā remetiet eis: s̄. q̄ d̄s obijciat eis
 peccā ipoz confundēdo eos corā sc̄tis et an-
 gel⁹ ei⁹. sicut ip̄i confundēt primos suos
 obijciendo eis peccata et defectus eoz
 aīo confundēdi. Sicut et maledicti q̄ male-
 dicunt primis. videlz vxoribz et filijs et ali-
 is hoibz incurrit maledictōem et naz
 de qua dicit̄ Barth. 25. Itē maledicti
 ignē eternū. Octauo cū hō ex ira pcedit
 ad factū p̄tra primū. sicut pcutē. vulne-
 rare vel occidere: vel minas imponere
 deū et iusticiā. et hoc ē valde magnū pecc

De peccato

catū. qz occidere p̄ximū: z effundē san-
guinem innocentē est vnum peccm de q̄
tuor peccatis clamantibz ad celū. Unde
dixit dñs Gen. 4. Vox sanguinis fra-
tris tui abel clamat ad me de terra. male
dicta terra que aperuit os suū z suscepit
sanguinē fratris tui. si terra ē maledicta
que sanguinē innocentē suscepit. qd tūc
de illo erit qui sanguinē innocentē effun-
dit p̄tra deum z iusticiā. ergo quicumqz
ex vindicta z iracūdia ledit vel percutit p̄-
ximū vel vulnerat: peccat mortalit̄ toti-
ens quotiens. Circa qd querit̄ vtz vir
percutiens vxorem p̄p̄riā peccet mortalit̄.
Respondeo si causa correptionis z mo-
derate hoc fecerit non peccat mortaliter
quia superior habet corripere inferiorē.
Sed vir est caput mulieris: z non econ-
uerso. Unde Gen. 3. dixit dñs ad eū.
Sub viri potestate eris: z ip̄e dñs habitur
tui. Si aut̄ ex vindicta z ira: z sine causa
eā ledit z percutit. peccat gravit̄. Hoc aut̄
aduertendū est de illis qui cū offensi fu-
erint ab alijs siue in taberna. siue alias:
z non p̄nt se vindicare in eis: tunc vindi-
ctā talē inferunt suis vxoribz sine causa.
z in hoc grauiter deū offendunt.

**Quot sint filie ire. z quādo pec-
cata mortalia sūt.**

D Equitur declarare: quō filie ire
sint peccata mortalia. Circa qd
sciendū qz prima filia ē irā. h̄ ē
audax voluntas vindicādi iniuriam suā
z pcedēs ad actū vindicādi. hoc est qu-
do nocet alteri ex ira: z h̄ p opa q̄rendo
vltionē z impediēdo bonū alteri vbi cū
qz p̄t: siue iuste siue iniuste. Itē h̄z her-
mānū de schulditz. Rixā p̄t dici ex eo qz
est iniusta vindicatio in p̄ximū cū nocu-
mēto corpali: qd videt̄ eē p̄tra iusticiā
z peccz mortale. nisi nocumētū ita parū
momētū eēt qz nō eēt dignū noīe iuria-
rū. miltri ar̄ iudicij v̄l p̄tatis publice ali-
quē debite capicēdo v̄l inuadēdo nō di-
cunt̄ p̄p̄rie rixari h̄ iusticiā exeq. Sicut q̄
se defendit cū moderamēte inculpate tu-

tele solo aīo repellēdiz euadēdi iniuriā
non aīo iniuriandi etiā si aliū ledat: cui-
z alias ei inuasionē subterfugere nō valz
nō peccat: nisi v̄l iniuriā faciat. v̄l mode-
ramēte inculpate tutele excedat. v̄bi grā.
iste videbat̄ sibi iniuriari qz p̄cuteret euz
pugnō v̄l pua v̄ga. z ali⁹ ecōtra extrahit
gladiū z ille infecit inuadēre eū cū v̄ga:
v̄l alias quibz vulnerat. Nota s̄m Her-
d̄ schil. Si q̄s h̄et iustā v̄l legitimam
cām irascēdi p̄ se. ira tñ qz mor⁹ ire eēt ni-
mis inordiā z nimis vehemēs interi⁹
z exteri⁹ tñ credo si pcedat ex habitu v̄-
tioso: s̄. ex supbia v̄l inuidia v̄l ira z in ha-
bituata voluntate: v̄bi habit⁹ z p̄ncipia
ex quibz tal⁹ mor⁹ pcedit sūt peccā mor-
talia. Credo etiā: qz illa inordinatio ire
sit peccm mortale. qz refert̄ in eundē fon-
tem vicij v̄l pcedit. Vel si nō pcedat ex
habitu vicioso: s̄. ex hoc grauescā daluz
p̄ctes. puta qz ille ecōtra quē irascit̄ mo-
do inordiāto. vel ali⁹ audicēs aut vidē-
tes ad peccā mortalia impellant̄ p̄ hoc qz
mor⁹ hui⁹ iretā inordinat⁹ ē. qz alias ad
dicta peccā nō mouerent̄. peccm mortale
credo ī dicto mō cōmitti. Si tñ tal⁹ mo-
tus inordinat⁹ nō pcederet ex habitu v̄-
tioso. nec grauescā dalū ḡnarz. sed ex na-
turali cōplexione irascētis pueniret. qui
forte multū eēt coleric⁹ v̄l debil⁹. v̄l infir-
mus. posset esse peccm veniale: nisi tunc
debilitas v̄l mor⁹ colere inordinatā ac-
censionē ire causans ex culpa mortali p-
ueniret. puta ex nimia ebrietate v̄l gula
v̄l aliq̄ h̄mōi. Vel ip̄e mor⁹ inordiātus
ire it̄m irascētē inflāmet qz a charitate
deit̄ v̄l p̄xi excideret. **S**ecūda filia est ti-
mor mētis. h̄ ē volūtas vindicādi fugiēs
aduersitatez p̄t estimatas inimicitas:
sic qz cogitat̄ z imaginat̄ quō possit ali⁹
nocere: z eū vincere. **T**ercia filia est in-
dignatio z volūtas se vindicās p̄ signū
molestie. qd exteri⁹ ostenditur. sic qz ex
ira aliū quipendo in corde z p̄ nihilo re-
puto. z qz metā dignū reputo: qz mēto
nō deberet mihi talia facere. Et hoc ex

fra puenit: et est utiq; puerum. Sciendū
tū q; fm Hermannū de schul. qn̄ timor
mentis et indignatio tm̄ fiunt ex impe/
tu naturali coletice vel melācolice cōple/
xionis et non pcedunt ulterius ad extra
possunt esse peccā venialia. Sed si pce/
dunt ex viciōso habitu superbie v'l alte/
rius peccati mortalis v'l alias graue scā/
dolum generaretur possunt esse pecca/
ta mortalia: **E** **Q**uarta est cōtu/
melia que est voluntas vindicans se p ex/
probratōem maloz q; scz homo impo/
nit alteri scādolum et malum vt possit se
vindicare: et imponit alteri aliquū falsum
quod utiq; graue ē. Quia peccm̄ nō di/
mittitur: nisi sic fama ablata restitatur
Sciendū etiā fm Hermannū de schul/
ditz. si ille q; aliū contumelia afficit v'l con/
uitiat pfert talia puitia. et facit illuzoria
facta. q; hz se sūt iniuriosa aīm pximi cō/
citātia ex eo q; famā vel honorē auferūt
peccm̄ mortale est contumelia tal. et mul/
to grauius q; furtū vel rapina Si autē
facta vel verba talia fm se nō sūt viciōsa
nec iniuriosa: et fiant ex leuitate aī. v'l ex
loco: tūc pnt esse peccā venialia. nisi tunc
ex leuitate aī vel loco ita grauis contu/
melia fieret q; hoīs honorē totalit̄ auferret
sicut em̄ q; ex leuitate animi hoīem gra/
uiter verberaret vel lederet in corpore mor/
taliter peccat: ita nō est dubiū q; h̄ q; uis
aīm hoīs conturbās honorē eius v'l famā
ex leuitate animi auferēdo mortalit̄ pec/
caret. Ad contumeliā ergo reducūt ma/
ledictio pximi. derisio: et oīs cōminatio
et vilipēsiō h̄boz v'l factor. **Q**uinta fi/
lia est clamor. que est voluntas se vindi/
cās exaltādo vocem per vituperium ad
aliorū aures pueniens. **C**lamāt em̄ isti
iracundi et furibūdi ex nimia ira: volen/
tes p hoc confundere pximū: quod gra/
ue est et scādolosum q; homo honest̄ de/
bet se sic de honestate. et honorem dimi/
nuere. Sciendū tamē fm Hermannū
de schulditz q; quidam ex natura sūt cla/
morosi. et horū clamor posset qn̄q; eē ve/
-

nialis Si tamē ex viciōso habitu pecca/
ti mortalis pcederet vel grauem occasi/
onem peccati tribueret vel pberet talis
clamor. v'l graue scandalū vel atrocē in/
iuriam terroris vel vituperatōis. nulli dubiū
qn̄ esset peccatum mortale: multo
mag; q; si diceret fratri suo sine causa ra/
cha **S** **S**exta filia ē blasphemā
q; est voluntas se vindicans p opprobriū
deo vel sancti illatū. Blasphemare est
deo attribuere qd sibi nō est ppiū. v'l
cū ab eo remouetur quod est sibi ppiū
Sciendū fm Hermannū de schulditz:
Blasphemā est grauiusimum peccatū
mortale. qz maxime charitati diuine cō/
trariat: imo videt̄ ponere quoddā odi/
um dei. nec excusat aliq; q; blasphemā
am pmitit absq; deliberatiōe et subita
ira. sicut nec aliq; excusaret a peccō mor/
tali si ex subito motu ire aī plenam delē/
beratōem hoīem iterficeret. nisi tunc ho/
mo ita subito in p̄ba p̄uiperet: q; nō per/
pderet aliquo mō q; eēt p̄ba blasphe/
mie aīq; ea p̄tulisset. tunc p̄t esse pecca/
tū veniale. **U**bi etiā aduertendū est q;
blasphemā p̄t p̄mitti nō solū p̄bo: s; etē
am facto. Nullus em̄ dubitet qui ille q;
plenum p̄sensum habet intrinsecus de p̄/
bis vel facti blasphemie p̄ra dei reuel/
rentiam intentādis iam blasphemet in
corde. **N**ec dubiū esse potest qn̄ sicut il/
le q; blasphemat verb̄ diuine reuerentie
derogat: verba mala in deum iaculādo
vel turpia iuramēta in derogatōem di/
uini honoris assumēdo: sic et multo ma/
gis blasphemaret q; niteret p̄raus et se/
uis factis diuinā reuerentiā ipugnare
Sicut de qdā ribaldo dicit̄. q; cū turbat̄
esset: eo q; ad taxillos aliquā pecuniā p/
didisset: extracto gladio suo p̄ieat eum
sursum in aerē q̄si volens se de deo vidi/
care. **E**t ecce gladius reuersus est cruci/
fatus. **E**t iterū mag; blasphemaret q; in
despectū diuini honoris dei h̄maginē v'l
crucifixū lapidaret: v'l luto macular̄. v'l
execrabiliter et irreuerēter aliqd̄ iordinatū

Se peccato

In crucifixo vel diuina imagine depingit
q̄ malis verbis tacularer.

Equit declaratio illius: quō se

Ira occultat sub specie virtutum

Circa quō sciendū: q̄ illud vitium
sub tripla specie futurū se occultat. Pri-
mo mō sub spē zeli iusticie. Vñ Greg⁹
32. li. moralium. Plerūq; in lascēdis vic-
tis crudelitas agit iusticia purat: atq;
imoderata ira zelus iusticie z meritū credi-
tur. Remediū ē hāc occultatōez ire do-
cet Greg⁹. 5. li. moral. Et ē h̄ q̄ nunq;
sentat q̄ diu cōmotio ire mētē occupat z
mētis ipetū anq; ad vīdēt ā pperet vi-
cere studeat vt eo fiat iustior vltor alien⁹
q̄ libertor existat victor su⁹. Quō āt co-
gnosca debeat: an ira ex zelo iusticie. vel
ex ipatētia pcedat. h̄ inde p̄t cognosci.
q̄ qñ ex zelo rō pcedit mētis cognitōem
h̄ qñ tranq̄lla manet. q̄ p̄z p̄ cassiodoz
q̄ d̄t. Sepi⁹ minabamur innoxij. irasce-
bamur placati. z nefactis possem⁹ ledē
terroze verbis videbamur igerere. Hoc
etiam patet ex eo q̄ in correctiōe z post
illum quē quis corrigit: plus diligit. q̄
rū oppositū ptingit in ira q̄ pcedit ex im-
patientia. Scdo se occultat sub specie
charitatis. pximi z utilitatis eius. q̄ ma-
xime in illis apparet qui dicūt se non ira-
sci pximo: nisi p̄ rāto q̄ res p̄ ipm gesta
est ē salutē facientis. Sed in hoc plerū-
q; homines decipiunt. q̄ talis indigna-
tio multoties procedit ex odij fomite q̄
ex charitate vel utilitate pximi credit e-
manare. Nec mirū si in hoc homines de-
cipiant. q̄ sicut imago in aqua turbida
nō apparet: sic in mente dum ira turba-
ta fuerit veritas nō relucet. Hanc autē p-
turbationē mētis callide pcurat inimi-
cus. Quia facit sicut piscator astutus q̄
ideo turbat aquā: vt pisces facili⁹ capi-
at. sic ipse turbat oculū rōnis vt homi-
nem possit capelaqueis peccatoz. Re-
mediū cōtra hanc occultationē est q̄
homo discretionis oculo dulciter p̄nsēt
si ipse hoc ageret q̄ in alio reprehēdit

an sibi videat q̄ hoc possit sine sue salu-
tis dispēdio. z si adhuc de tali facto tur-
bet in alio certus sit q̄ talis turbatio na-
scitur ex fomite odij: z nō ex appetitu sa-
lutis pximi. Quod viciū potissime ex eo
curari pōt. q̄ homo sit sollicitus de con-
suetudine p̄ria: z non temere iudicet facta
aliorum. q̄ sicut dicit Tull⁹ in li. de tu-
sculanis questionib; Propum est stultū
de vicia cernere aliena z sic obliuisci pro-
pria. Sed hec stulticia ex curiositate na-
scitur. q̄ sicut Aug⁹ dicit. xi. p̄fessionū
Curiosus est genus humanū ad cogno-
scendā vitā alienā. z desidiosum ad cog-
noscendā p̄riā. Tales reprehēdit dñs
Luc. viij. Quid vides festucā in oculo
fratris tui. z trabē in oculo tuo nō p̄sides-
ras. Et ab illo defectu multū retrahere
debet. q̄ legit de sancto Iohē elemosy-
nario q̄ hanc p̄ditōem habuit q̄ nunq;
aliquē p̄ suis defectib; iudicauit. h̄ por-
us alios iudicātes reprehēdit dicens: pec-
catis. Primo p̄tra mādātū xp̄i dicētis.
Nolite iudicare vt nō iū. Scdo. q̄ ne-
scit⁹ q̄lis modo sit quē antea peccare sci-
uistis. Tercio ira se occultat sub co-
lore māsuetudinis z paciētie. q̄ in illis
maxie cōtingit q̄ se grauius vlciscunt ta-
cendo z nihil loquēdo. q̄ delectant for-
te ex hoc. vel itendūt magis animū px-
imi cōmouere. vel itendūt sibi vtilē ve-
ritatem subtrahere. vel vindicte tps et
locū expectare. vt ex hoc pximo graui⁹
possint inferre nocimentū. Prīmū ē ma-
lum. scdm̄ dēterius. tertium pessimum
est. Remediū p̄tra hanc occultatōez
est q̄ homo diligenter caueat ne taceat
rōne indignatōis. vel etiā prouocatōis
sed taceat solū rōne māsuetudinis. Itē
intendat ne ex tali taciturnitate. pxim⁹
magis cōmoueat. z consideret vtrū pos-
sit aim pximi magis lenire tacēdo: tūc
expectet quousq; tam ipse q̄ ille ad man-
suetudinē redeant. Si vero potest etiā
lenire loquēdo. tūc cum charitate z mo-
do dulcori quo potest mentem suā sibi

insinuet. dicēdo sibi. Hoc mihi videtur ad salutem tuā et ad bonū tuū pertinere. p̄ eas mihi quia p̄ meioratione tua feci eo q̄ salutem tuam desidero sincerit̄ tan q̄ propriam

Hecur de remedijs cōtra iram p̄riam. Quoz p̄mum est consideratio dñice passionis xpi. vñ Breg. Si passio dñi ad memoriaz reuocetur. nihil adeo durum qd̄ nō equo animo toleret. quod remedium in libro Numeri. c. xxi. nobis insinuatus est vbi legit̄ q̄ filij israhel respiciētes serpentem eneus a morfu serpentū ignitoz sanabatur. vnus de serpentibz ignitis est ira. a qua quis sanatur si diligenter attendit qd̄ christus in cruce. p̄ eo sustinuit Tūc em̄ paciēter sustinebit q̄cquid oportebit eum p̄ amore christi pati. Quia cū xps malediceret nō maledicebat. et cum male tractaretur nō aperuit os suum. Vñ ad illud exemplū nostris cordibus imp̄mendū hortatur sponsus in canticis. Done me sicut signaculum sup̄ cor tuuz quia reuera q̄cumq; illud signaculum et exemplar patientie cordi suo p̄fecte im̄p̄serit. oēm ire impetum facit̄ edomabit. **S**cđm remedium contra irā p̄riam est silentium Vñ sup̄ illud puer. xij. Fatuus statim vindicat iram suam Dicit glo. Natura ire est vt plara magis ferueat. occultata laqueat. Et p̄ uerb. xvi. Qui ponit stulto silentiū iras mitigat. Stultus est hō sup̄bus. p̄cipue si iracundus sit homo ille. Ad illud scđm remediūz videt̄ pertinere illud ps̄. Posui custodiam ori meo cū p̄sisteret p̄tor ad uersum me **T**ertiu remediū est p̄siderare utilitatē quā hz tribulatio q̄ toleratur paciēter tā in p̄nti q̄ in futuro Hāc utilitatē insinuat nobis Danio cū d̄t de p̄secutoribz. Circumdederūt me sicut apes Apes aculeo pungūt. sed ex alia p̄te mel tribuūt. Sic p̄secutores vtiq; p̄ungunt cū tribulatōem inferūt. cū amandī sunt. qz mel celestis dulcedinis quodā/

modo p̄ferunt. materiā em̄ corone eterne hōi misstrant. Vñ ps̄. Sup̄ dorsuz meū fabricauerunt p̄ctōres. s. coronam vite eterne **Q**uartū remediū est p̄riorum defectuū p̄sideratio Facilius em̄ sup̄portat aliq̄s defectus alioz: qm̄ ipse defectus suos p̄gnoscat: q̄s oportz ab alijs sup̄portari. vñ Salomō puer. xix. Hō indigēs misericors est **Q**uintū remediū ire est q̄ iracundus p̄sideret q̄ non p̄t nocere alijs: nisi ipse sibi antea maximū nocementū inferat. scz aiām p̄riam occidendo. Quia qm̄ iracundus vult ledere p̄mum in rebz vel in fama vel in corpe hoc nō potest p̄ficere nisi oporteat eū antea aiām suā p̄riā mortificare. **F**

Equit̄ de tribz remedijs contra iram alienam P̄mū est mollis respōsio. vñ Salomō puer. xv. Mollis respōsio frangit iram. sermo durus suscitāt furorem. hō iratus est olla bulliēs Prouer. xv. Os fatuoꝝ ebullit stulticiam Ideo aqua frigida mollis r̄nsionis fundenda est. Eccl̄. xvij. Nō ardorē refrigerabit ros. Dulce v̄bū ē velut ros refrigerās ardorē ire **S**cđm remediū contra alienā iram est silentium. vñ Salomon puer. xxvi. Lū defecerunt ligna extinguet̄ ignis. velut ligna se habent verba q̄ respondent hōmini iracundo vnde ignis ire nutrit. vñ Eccl̄. viij. Ne litiges cū hoīe linguato et ne struas ligna in ignem ipsius. Securius em̄ eēt etiā om̄ino recedē ab irato. sicut aliq̄s recedit ab igne q̄ nō vult p̄buri. nec calefieri ab eo Vñ ad Rho. xij. Nō vosmetipsos defendētes charissimī. s̄ date locū ire. **T**ertium remediū est p̄tra iram alienam bñfacere hoī irato. Vñ puer. xxv. Si esurierit inimicus tuus: aba illū. si sitierit potū ei da. et p̄gregabis carbonēs ignitos sup̄ caput eius. Bñficia que inimico exhibentur sunt velut prune accedentes inimicos eozū ad amorē. Vñ exemplū legit̄ de hoc in vitasparrum. q̄ quidam senex

De peccato

habuit insidiarum sibi: et ille preparavit ci-
baria et portauit ad eum. et sic propter bene-
ficia sibi ab eo exhibita recedat? est ei

De accidia.

Accidia secundum Hugonem li. ij. de
sacramentis sic diffinitur. Acci-
dia est redium et amaritudo ani-
mi inordinata: qua iocunditas
spiritualis extinguatur: et quodam despera-
tionis principio in semetipsum subuer-
titur. Sed Bern. dicit quod accidia est quod-
dam animi torpor: quo quis negligit aliquid
bona ichoare aut fastidit proficere. Scie-
dum quod accidia est peccatum graue. Pri-
mo quod multum displicet deo quod homo est
pigres et tardus ad bonum. sicut patet ex mul-
tis locis sacre scripture. Et primo ex illo
libro Apoc. ij. Utinam frigidus esses aut
calidus. sed quod tepidus es et non calidus ne-
que frigidus incipiam te euomere ex ore
meo. Calidus est qui feruens est ad bonum
frigidus est qui simpliciter desistit a bono. Te-
pidus vero qui medio modo se habet. Et
dicit glo. interli. quod maior spes est de fri-
gidis quam de tepidis. Quis rei hec est causa
quod tepidi quando securitate accipiunt de
hoc quod aliquid boni agunt. et ideo se non cor-
rigunt. Sed frigidus id est peccatores se esse ma-
los agnoscunt. ideo citius conuertuntur. Te-
pidus de ore dei euomitur quoniam in deterio-
ra precipitatur. vel quando impenitentes mor-
tificantur. et a consortio sanctorum remouebuntur. Quod
etiam accidia deo multum displicet patet ite-
rum ostendit per hoc quod dicitur Luce. xv. ubi
sic habet. Dico vobis quod ita gaudium est a-
ngelo super vno peccatore qui se conuertit. et non
super nonaginta noue iustis qui non in peccato sunt. Ibi dominus feru-
entem peccatorem post conuersionem non agin-
tanoue proponit. sicut dux in populo plus di-
ligit vnum militem qui post fugam reuersus
hostem fortiter premit. quam eum qui nunquam fu-
git. nec vnum fortiter egit. Plus amatur
ager qui post spinas et tribulos fructus vber-
res reddit: quam qui spinas et tribulos nunquam

habuit et semper steris extitit. Item patet ad
duci quod legitur Luce. xij. de ficulnea fru-
ctum non faciente. ubi dicitur. Succidite il-
lam: ut quod terram occupat. Et quod dicitur
Matth. xxv. Seruum inutilem eijcite in
tenebras exteriores. Ex quibus patet quoniam
multum displicet deo accidia. Secundo ac-
cidia multum displicet deo. quod accidio-
sus magis est deo inobediens quam creature
irracionales. cum plus teneatur deo propter
plura beneficia que accepit a deo pre alijs
creaturis. Exemplum de sole. Posuit enim
deus preceptum soli ut singulis diebus ve-
niat ab oriente in occidentem. et singulis
noctibus reuertatur in orientem. non pi-
gritatur nec de die nec de nocte nec esta-
te nec hyeme implere illud preceptum. et
quancumque laborat in vna die: tamen
summo mane ouis sequenti die. et tamen non
expectat talem remuneracionem laboris
sui vel talem penam negligentie sue quale
homo. Ad hoc videtur habuisse respectum
Augustinus. cum dicitur Indecens est christi-
ano si radius solis enim in lecto iueniat. Pos-
set enim dicere sol si potestatem haberet lo-
quendi. Amplius laborauit heri quam tu.
et tamen ego surrexi et tu adhuc dormis.
Possumus etiam accipere exemplum ad
detestacionem huius peccati ab eis qui ex
terra nascuntur. Videmus enim herbas et
arbores: que cum minimum habeant miti-
um in crescendo ad magnam quantitate
peruenire. Et tali exemplo vtitur Sa-
lomon. puer. vi. dicens. Uade ad for-
micam o piger et considera vias eius et di-
scite sapientiam. que cum non habeat ducem
nec preceptorem nec principem: parat in esta-
te cibum ut in hyeme comedat. Potest
erubescere piger homo quod animal tam pi-
uum in futurum sibi prouidet. et ipse vniu-
ersalis habens non vult sibi prouidere.
de futuro. Item videmus aquam semper
deorsum currere nisi impediatur. et sic dicitur
omnibus creaturis et animalibus. Ut in Are-
sto. li. xi. animalium. Nullum ens naturali-
ter est otiosum. vnde in omnibus animalibus